

:Utgivarna

Utgivarna önskar yttra sig till Kulturdepartementet angående promemorian "Ett hållbart mediestöd för hela landet" (Ds 2022:14).

Inom publicistorganisationen *Utgivarna* samverkar de medier som värnar yttrandefriheten och slår vakt om den oberoende journalistiken. Huvudmän är Tidningsutgivarna (TU), Sveriges Tidskrifter, Sveriges Television, Sveriges Radio, Utbildningsradion (UR) och TV4.

Sammanfattning

Utgivarna välkomnar att mediestödsutredningen föreslår att det från 2024 inte längre ska finnas kvar ett så kallat kvalitetskrav som förutsättning för framtida mediestöd.

Utgivarna är också positivt till att den nuvarande kopplingen, i dagens förordning, mellan det statliga mediestödet och det oberoende självreglerande medieetiska systemet föreslås tas bort.

Utgivarna, liksom bl a Svenska Journalistförbundet (SJF) och Tidningsutgivarna (TU), har i tidigare remissyttrande, kritiserat båda dessa förhållanden.

Bakgrund

Utgivarna är sedan 2012 publicistisk intresseorganisation för svensk dagspress, tidskriftsbranschen, public service-företagen samt landets största kommersiella tv-bolag. Huvudmännen konkurrerar i sin journalistik och representerar olika genrer och finansieringsmodeller i medielandskapet, men samverkar för att värna och stärka det oberoende utgivarskapet.

Med det sagt vill Utgivarna poängtera att detta remissyttrande endast tar bäring på just de specifika delar i promemorian "Ett hållbart mediestöd" som berör samtliga huvudmän: Tidningsutgivarna, Sveriges Tidskrifter, Sveriges Television, Sveriges Radio, Utbildningsradion och TV4.

Att Utgivarna valt att inte beröra andra delar av innehållet i promemorian ska inte tolkas som att organisationen ställer sig bakom vad som där anförs. I övriga delar hänvisar Utgivarna till respektive huvudmans inlämnade remissvar.

Allmänt

Utgivarna delar utredningens slutsatser om värdet av att staten säkerställer förutsättningar för journalistik i hela Sverige (sid 13):

"Mot bakgrund av mediebranschens utmaningar kommer det under lång tid framöver behövas ett mediestöd som stärker demokratin genom att främja allmänhetens tillgång till oberoende nyhetsförmedling i hela landet."

"Kvalitativ journalistik är dyr och kräver redaktioner med resurser och redaktionella ambitioner."

”Det är svårt att få ekonomisk bärkraft i journalistiska satsningar i lands- och glesbygd samt i storstädernas förorter. Att främja insatser i svagt bevakade områden bör därför vara ett viktigt inslag även i framtidens mediestöd.”

Demokrativillkor

Utgivarna delar utredningens slutsats om att en s k demokratiparagraf kan införas enligt följande föreslagna formulering (sid 152):

”Mediestöd ska få lämnas för allmänna nyhetsmedier som har en publicistisk verksamhet som inte står i strid med grunderna för det demokratiska styrelseskicket samt respekten för alla människors lika värde och den enskilda människans frihet, integritet och värdighet.”

Utgivarna välkomnar här utredningens förslag om att, givet ovanstående demokrativillkor, inte längre behålla formuleringen från § 14, andra stycket, i *”Myndigheten för press, radio och tv:s föreskrifter om mediestöd”* (MPRTFS 2021:2):

”Om det allmänna nyhetsmediet är anslutet till det medieetiska systemet presumeras mediet uppfylla kravet på god medieetisk sed. Presumtionen kan brytas om det framkommer tydliga indikationer på att det allmänna nyhetsmediet inte följer de publicitetsregler och de bedömningar om god publicistisk sed som utarbetats inom det medieetiska systemet.”

Denna kritiserade formulering har orsakat en olycklig sammanblandning mellan det statliga stödsystemet och det helt fristående medieetiska system, som Utgivarna medverkade till att skapa 2020 och som baserades på det pressetiska regelverket som tillkom redan 1916.

Kvalitetskravet

Utgivarna välkomnar också att utredningen i sitt utelämnande av densamma föreslår att slopa formuleringen i § 2, tredje stycket, i *”Myndigheten för press, radio och tv:s föreskrifter om mediestöd”* (MPRTFS 2021:2):

”Nyhetsmedier som uppmanar till brott, sprider desinformation eller vilseleder kring vetenskap ska inte anses ha ett redaktionellt innehåll av hög kvalitet. En bedömning ska göras av mediets samlade redaktionella innehåll.”

Utgivarna har tidigare kritiserat detta s k kvalitetskrav eftersom det manat till skönsmässiga innehållsbedömningar av grundlagsskyddat innehåll.

Utgivarna vill därför nu uppmärksamma Kulturdepartementet på utredningens resonemang om *”felaktigt eller vilseledande innehåll”* (sid 157) som bär likheter med den slojade formuleringen:

”Det kommer emellertid att uppstå situationer där nämnden behöver göra svårare avvägningar. Här bör en diskvalificering från stöd endast komma i fråga om mediets journalistik under en längre period karaktäriseras av felaktigt eller vilseledande innehåll. En särskild fråga är om ett medium används för medveten och systematisk desinformation. Om så är fallet ska självfallet inget mediestöd utgå.”

Utgivarna är fortsatt kritiskt till att Mediestödsnämnden som myndighet ska göra sådana subjektiva innehållsrecensioner, vilka kan få stor betydelse för sökande medier.

Diskvalificering

Utgivarna avstyrker utredningens förslag om hur Mediestödsnämnden ska exkludera sökande från mediestöd (sid 157):

”En tydlig situation som bör innebära diskvalificering från mediestöd är om mediets ansvarige utgivare har dömts för hets mot folkgrupp eller något annat tryck- eller yttrandefrihetsbrott. I detta fall skulle mediestödsnämnden inte behöva fatta något självständigt beslut utan endast hänvisa till rättsväsendets bedömning av huruvida en redaktion har överträtt gränsen för tillåtna yttranden.”

Utredningens ambition med ovanstående formulering kan synas lovvärd. Men ärekränkingsprocesser är en reglerad del av den svenska tryck- och yttrandefriheten och det står envar fritt att stämma en utgivare i ett jurymål; regelbundet prövas också utgivare och ibland fälls dessa, även på etablerade kvalitetsmedier, samtidigt som andra frias.

Vissa processer kan också gälla juridiska teknikaliteter, såsom s k ”publicistisk arvsynd” där utgivare stäms för publiceringar som andra – tidigare – utgivare gjort. Och så vidare.

Att, som utredningen föreslår, med automatik diskvalificera dessa titlar från mediestöd förefaller inte rimligt. Exempel: utgivaren för Sveriges största nyhetsajt dömdes för just hets mot folkgrupp på grund av att en artikelkommentar inte hade avpublicerats snabbt nog, vilket också kan tjäna som exempel på det oproportionerliga i att exkludera med automatik.

Det bör kanske inte tilläggas att många av Sveriges genom tiderna mest kända publicister dömts för förtal. En av dem blev senare statsminister och tilldelades Nobels fredspris: Hjalmar Branting.

För Utgivarna Göteborg, 2022-09-30

..... Robert Olsson, vd